עין משפט נר מצוה

יז א מיי׳ פי״ג מהלכות שחיטה הל׳ יב טוש״ע יו״ד סי׳ רצב סעיף י:
יח ב מיי׳ שם הל׳ יג יד ועי׳ בכ״מ טוש״ע שם סעיף ט:
יט ג מיי׳ שם הל׳ יא טוש״ע שם סעיף ח:
כ ד מיי׳ שם הלכה י טוש״ע שם סעיף ז:
כא ה מיי׳ שם הל׳ יג טוש״ע שם סעיף יא:
כב ו מיי׳ שם הל׳ ח טוש״ע שם סעיף ה:
כג ז מיי׳ שם הלכה ט טוש״ע שם סעיף ו:
כד ח מיי׳ שם הל׳ טו טוש״ע שם סעיף יג:
ט [מיי׳ שם הלכה טו טוש״ע שם סעיף יג:]

שיטה מקובצת

א] וממתניתין ליכא לאותובי עלה דרב:

אם כן צפור למעוטי עוף טמא ל״ל והתניא אם אפרוחין טרפה חייב בשילוח אמר אביי הכי קאמר אפרוח שאמן טרפה חייב בשילוח בעי רב הושעיא א] [א]הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנים מהו מי אמרינן כיון דאילו שביק להו מטרפי בעינן לך ולא לכלביך או דלמא כיון דבידו למגמר שחיטה תקח לך קרינא ביה וחייב בשילוח תיקו בעי ר׳ ירמיה מטלית מהו שתחוץ כנפים מהו שיחוצו ביצים מוזרות מהו שני סדרי ביצים זו על גב זו מהו זכר על גבי ביצים ונקבה על גבי זכר מהו [ב]תיקו בעי ר׳ זירא יונה על ביצי תסיל מהו תסיל על ביצי יונה מהו אמר אביי ת״ש עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור וטהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור משילוח [ג]הא טהור וטהור חייב דלמא בקורא: קורא זכר רבי אליעזר מחייב וחכמים פוטרין: אמר רבי אבהו מאי טעמא דרבי אליעזר אתיא דגירה דגירה כתיב הכא [1]קורא דגר ולא ילד וכתיב התם [2]ובקעה ודגרה בצלה אמר ר״א מחלוקת בקורא זכר אבל בקורא נקבה דברי הכל חייב פשיטא קורא זכר תנן מהו דתימא רבנן אפילו קורא נקבה פטרי והא דקתני זכר להודיעך כחו דרבי אליעזר קמשמע לן (א) ואמר רבי אלעזר מחלוקת בקורא זכר אבל [ד]בזכר דעלמא דברי הכל פטור פשיטא קורא זכר תנן מהו דתימא רבי אליעזר אפי׳ זכר דעלמא מחייב והאי דקתני קורא זכר להודיעך כחן דרבנן קמ״ל תניא נמי הכי זכר דעלמא פטור קורא זכר ר״א מחייב וחכמים פוטרין: **מתני׳** [ה]היתה מעופפת בזמן שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח [ו]אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב לשלח שנאמר קן קן מכל מקום [ז]היו שם אפרוחים מפריחים או ביצים מוזרות פטור מלשלח שנאמר [3]והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים מה אפרוחים בני קיימא אף ביצים בני קיימא יצאו מוזרות ומה הביצים צריכין לאמן אף האפרוחין צריכין לאמן יצאו מפריחין: **גמ׳** תנו רבנן רובצת ולא מעופפת יכול אפי׳ כנפיה נוגעות בקן ת״ל רובצת מאי תלמודא מדלא כתיב יושבת אמר רב יהודה אמר רב [ח]היתה יושבת בין שני רובדי אילן רואים כל שאם תשמט נופלת עליהם חייב לשלח ואם לאו פטור (ב)[ט]מיתיבי היתה יושבת ביניהן פטור מלשלח על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח מאי לאו על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דנגעה בהו אף על גביהן דנגעה בהו אבל רובדי אילן פטור לא על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דלא נגעה עלייהו אף על גביהן דלא נגעה עלייהו והיינו רובדי אילן ה״נ מסתברא דאי סלקא דעתך רובדי אילן פטור אדתני היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח ליתני רובדי אילן וכ״ש מעופפת מעופפת איצטריך ליה דאפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח והאנן תנן בזמן שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אמר ר׳ ירמיה כי קתני מתניתא בנוגע מן הצד איכא דאמרי לימא מסייע ליה היתה יושבת ביניהן פטור מלשלח על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח מאי לאו על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דלא נגעה עלייהו אף על גביהן דלא נגעה עלייהו והיינו רובדי אילן לא על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דנגעה בהו אף על גביהן דנגעה בהו אבל רובדי אילן פטור אי הכי אדקתני סיפא היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור

ליתני

הכי גרסינן וכן נמצא בספר ישן והתניא אם אפרוח טרפה חייב וקא סלקא דעתך דטרפה קאי אאפרוח ומשני הכי קאמר אפרוח שאמו טרפה אבל לספרים דגרסי אפרוחים טריפות אינו מיושב: **שני** סדרי ביצים זה על גב זה מהו. פי׳ אי הוי חציצה ויכול ליקח התחתונים קודם שילוח ואי לא הויא חציצה אסור ליקח עד שישלח כדאמרינן לקמן: **מה** ביניהן דלא נגע עלייהו. תימה הא דמחייב לעיל ברובדי אילן היכי איירי אי אפילו בלא נגע מן הצד כלל מאי משני הכא אף על גביהן דלא נגעה עלייהו והיינו רובדי אילן משמע הא מן הצד נגעה אכתי תקשה דהא חייב ברובדי אילן לעיל אע״ג דלא נגעה כלל ואי לא מחייב לעיל אלא בנגעה מן הצד דוקא אם כן מאי קאמר בסמוך מעופפת איצטריכא ליה דאפילו כנפיה נוגעות בקן כיון דההוא נוגעים במן הצד אכתי תקשה ליתני רובדי אילן וכ״ש מעופפת דהא ברובדי אילן איירי נמי בנוגעים מן הצד:

לא

א״כ. דאמן נמי מקשת להו ומתקת לך(ב) ולא לכלביך ממעט האם כמו האפרוחים אם טמאה נמי מהתם אימעיט: **והתניא אם אפרוחים טרפה חייב לשלח.** קס״ד דה״ק אמן של אפרוחים שהן טרפות והאם כשרה חייב לשלח ולא דרשינן תקח לך ולא לכלביך: **מיעוט סימנים.** של אפרוחין תחת האם: **מהו.** לחייבו בשלוח האם כיון שבידו לגמור את השחיטה תקח לך קרינא ביה וחייב לשלח או דילמא השתא מיהת כל זמן שלא גמר בהם סימנים פטור מלשלח ונוטל את האם בהיתר ואח״כ גומר שחיטה: **מטלית.** פרוסה על הבצים והאם רובצת עליה מי הויא חציצה דלא ליבעי שלוח דלא קרינא ביה רובצת או לא: **כנפים.** נוצה תלושה: **ביצים מוזרות.** שאין אפרוח בא מהן כדאמרי׳ במתני׳ דלא מיחייבי בשלוח: **מהו שיחוצו.** אם תמצא לומר ביצים מוזרות חוצצים ב׳ סדרי ביצים בני קיימא זה ע״ג זה מהו אם נתכוין ליטול התחתונים מי הוו אמצעים חציצה ופטור מלשלח או לא: **זכר** לאו בר שלוח הוא כדאמרינן לקמן אבל זכר דברי הכל פטור דהא אם כתיב ובקורא הוא דמחייב ר׳ אליעזר משום דכתיב ביה דגירה כדלקמן: **תסיל.** עוף טהור [ג]ודומה ליונה: **דלמא.** הא דתני בטהור וטהור חייב בקורא נקבה דמנהגו בכך ומודו בקורא נקבה אפי׳ אין הביצים שלה כדלקמן דהואיל ודרכה הוא לגדלן והאם רובצת קרינא ביה וכי רובצת על בצת עוף טמא פטור דכתיב תקח לך ולא לכלביך אבל עוף אחר בטלה דעתו ואינה בשלוח: **ובקעה ודגרה.** מה התם דגירה מעליא דבמינו משתעי קרא אף הכא דגירה מעליא ב] אבל הקורא נקבה אפילו אין הביצים שלה חייב לשלח דהאם קרינא ביה הואיל ומנהגו בכך אבל זכר דעלמא דברי הכל פטור והאם רובצת כתיב ולא האב רובץ ובקורא הוא דמחייב ר׳ אליעזר משום דכתיב ביה דגירה לא שנא זכר ול״ש נקבה: **כחן דרבנן.** דאפילו בקורא פטרי אי לאו דנקבה היא אע״ג דכתיב ביה דגירה אם בעינן ולא זכר: **מתני׳ מפריחים.** גדולים: **גמ׳ היתה יושבת בין שני רובדי אילן.** והביצים תחתיה אבל הענפים סומכים ומגביהים אותה באויר: **כל.** שאילו ידחה זה מזה תשמט האם ותפול עליהן חייב ואם נופלת לצדדין פטור: **ביניהן.** בילה מכאן ובילה מכאן: **אפילו כנפיה נוגעות** [ד]**בקן פטור.** ולקמן מפרש לה (ב) מן הצד: **מה ביניהן אפילו נגעה בהן.** ואשמועינן פטור דעל בעינן: **אף על גביהן.** דקתני חייב בדנגעה בהו וממתני׳ ליכא לאותובי [א]לדרב דבעי נוגעים משום דמתניתין במעופפת הא בין שני רובדי אילן רובצת קרינא ביה: **מה ביניהן דלא נגעה עלייהו אף על גביהן דלא נגעה עלייהו.** מלעיל ושוב אין כאן נגיעה דאי נמי נגעה מן הצדדין אינה נגיעה דעל בעינן ואפילו הכי קתני חייב הואיל ועליהן רובצת: **ליתני רובדי אילן.** ואע״ג דיושבת במקומה תחתיה דפטור וכ״ש מעופפת דאינה רובצת: **מן הצד.** שנוגעת בצדיהן ולא על גביהן: **אף על גביהן דלא נגעה עלייהו.** ושוב אין כאן נגיעה ואפילו הכי הואיל ויושבת חייב דרובצת קרינא ביה: **מה ביניהן דנגעה בהו.** דאי לא נגעה לא איצטריך לאשמועינן: **אף על גביהן דנגעה בהו.** מלמעלה:

ליתני

מסורת הש״ס

א) [תוספתא פ״י ה״ג ע״ש], ב) [דברים כב], ג) [כדאיתא לעיל סב.], ד) נ״ל בקן,

תורה אור השלם

1. קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלָד עֹשֶׂה עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט בַּחֲצִי יָמָו יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל: ירמיהו יז יא
2. שָׁמָּה קִנְּנָה קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה בְצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת אִשָּׁה רְעוּתָהּ: ישעיהו לד טו
3. כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים: דברים כב ו

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ להודיעך כחו דר׳ אליעזר קמ״ל (ואמר ר׳ אלעזר) תא״מ ונ״ב ס״א איכא דאמרי אמר ר״א: (ב) רש״י ד״ה אפי׳ וכו׳ מפרש לה בנוגעות מן הצד:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] גמ׳ הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנין. נ״ב עי׳ ש״ך ביו״ד סי׳ רצ״ב ס״ק ט״ו ועוד נלע״ד ד״ל בגרגרת דכשר עד שנפסק רובו ומה דאמר בעל המבעיא כיון דאילו שביק להו מטרפי וכו׳ ר״ל שסופו ע״י הכאב מתנענע והולך עד שיפסק רובו כנלע״ד: ב] רש״י ד״ה ובקעה ודגרה וכו׳ דגירה מעליא. כאן הס״ד ואח״כ מה״ד אבל בקורא נקבה וכו׳ ומנהגו בכך כאן הס״ד ואח״כ מה״ד אבל זכר וכו׳ ובקורא הוא וכו׳ כצ״ל: